

ΕΥΧΟΛΟΓΙΑ

(7) 1-4

Φυ 13
(4)

ΛΗΤ.

Οακ 1.7, 1-4

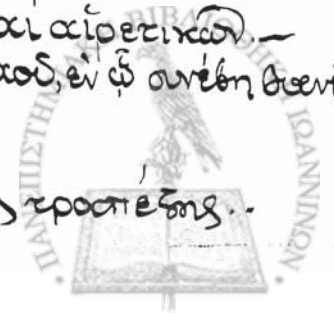

1.7.1

Ευχολόγιον μίγα 1545. έκδ. Βενετίας.

1

- 1. διάταξις τοῦ διακονικοῦ κ.τ.λ.
- 2. διάταξις τῆς θείας λειτουργίας τοῦ χρυσοστόμου.
- 3. διάταξις τῆς θείας λειτουργίας τοῦ μεγάλου βασιλείου. —
- 4. ακολουθία τῶν προηγουμένων τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς.
- 5. ῥημνεῖα τῆς θείας λειτουργίας τῶν προηγουμένων.
- 6. τι περὶ τῆς προηγουμένης.
- 7. θεία λειτουργία τῶν προηγουμένων.
- 8. ὕψαι τοῦ λυχνικοῦ ἤτοι τοῦ ἑσπερινοῦ.
- 9. ακολουθία τοῦ ὁρθρου.
- 10. ὕψαι εἰς γυναῖκα λέχῳ τῆ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ παιδίου.
- 11. ὕψαι εἰς τὸ κατασφραγίσαι παιδίον λαμβάνον ὄνομα τῆ ὁρθρῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.
- 12. ὕψαι εἰς γυναῖκα λέχῳ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας.
- 13. ὕψαι εἰς τὸ ἐκκλησιάσαι παιδίον.
- 14. ὕψαι εἰς γυναῖκα ὅταν ἀποβάληται.
- 15. κανόνες περὶ τοῦ ἁγίου βαπτισματος.
- 16. ὕψαι εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον.
- 17. ακολουθία τοῦ ἁγίου βαπτισματος.
- 18. ακολουθία γινόμενη ἐπὶ μύστηρος ἡγίου τοῦ ἀφραυβάνου.
- 19. ακολουθία τοῦ στεφανώματος.
- 20. ὕψαι ἐπὶ λύσειν στεφάνων τῆ ὁρθρῆς ἡμέρας.
- 21. κανόνες περὶ διγασμῶν.
- 22. ακολουθία εἰς διγασμῶν.
- 23. ἄξις γινόμενη, εἰ συμβῆ εἰσὸς ἢ ποτε ἐμπροσθεῖν εἰς φρέσιν ὕδατος.
- 24. ἄξις γινόμενη εἰ συμβῆ τι μικρὸν ἢ ἀκάθαρτον προσφάτω, ἐμπροσθεῖν εἰς ἀγγεῖον οἴνου ἢ εἰς οἶνον ἢ μέλιτος ἢ ἄλλου τινος.
- 25. ὕψαι ἐπὶ σκέυσεσιν μισθέντοσ.
- 26. ὕψαι ἐπὶ σίτου μακρόντοσ ἢ ἀλευρου ἢ ἑτέρου εἶδους.
- 27. ὕψαι ἐπὶ θεμελίῳ οἴκου.
- 28. ὕψαι ὅταν μέλητῃ εἰσελθεῖν εἰς οἶκον νεόν.
- 29. ἄξις γινόμενη ἐπὶ θεμελίῳ ἐκκλησίας περὶ σταυροπηγίου.
- 30. ἄξις γινόμενη ἐπὶ θαλευθείσης ἁγίας τροπέσης.
- 31. ὕψαι ἐπὶ ἀνοίξει ναοῦ βεβηλωθέντος ὑπὸ ἐθνῶν ἀλλὰ δὴ καὶ αἰρετικῶν. —
- 32. ὕψαι λεγόμενα εἰς τῆ εἰσόδῳ πρὸ τῆς συνήθους ἐπὶ ἀνοίξει ναοῦ, εἰς ᾧ συνέθη θειένῳ ἀνθρωποφιλίας. —
- 33. ἄξις γινόμενη τῆ μεγάλης πέμπτης ἐν τῆ ἐκπύσει τῆς ἁγίας τροπέσης. —

Τάξις περὶ τῆς Ἁγίας τραπεζῆς, ἧς τὰ ἄμφια διεφθάρησαν.

Ὁκολουθία τοῦ ἁγίου μεγάλου μύρου.

Τάξις γινόμενη ἐπὶ καθιερώσει ἀντιμινσίων.

Εὐχή ἐπὶ τῶν προσφερόντων ὑποσχετασ ὁπίωρα.

Εὐχή ἐπὶ ἁλωνος.

Εὐχή ἐπὶ τῶν κολύβων.-

Εὐχή ἐπὶ τῶν ἐν ἐπιτιμίοις ὄντων καὶ ἐαυτοὺς ὄρκω δεσμούτων.

Εὐχή λεγομένη πρὸ τοῦ ὑπνώσαι καὶ εἰς ὑπνιαθόμενον

Εὐχή εἰς πόλεμων πορνείας.

Εὐχή ἐπὶ τῶν ἐξ ἐπιτιμίων λυομένων.

Εὐχή ἐπὶ τῶν προσπετῶς ἄμνυόντων.

Εὐχή ἐπὶ τῶν μαροφαρισάντων.

Εὐχή ἐπὶ αἰσχροῶν λογισμῶν.

Εὐχή ἐπὶ μετανοούντων.

Εὐχή μετὰ θάνατον συγχωρητική.

Εὐχαὶ συγχωρητικαὶ εἰς πᾶσαν ἀρᾶν καὶ ἀφορισμὸν εἰς κεθεῶτα.

Εὐχή εἰς πᾶσαν ἀρρωστίαν.

Εὐχή ἐπὶ οὐδεὶ φρέατα.

Εὐχή εἰς φύτευμα ἀμπελώνος.

Εὐχή ἐπὶ τρύφῃ ἀμπελου.

Εὐχή ἐπὶ εὐλογήσει οἴνου.

Τάξις γινόμενη εἰς χωράριον, ἢ εἰς ἀμπελῶνα, ἢ εἰς κῆπον εἰ συμβῆ βλάπτεσθαι ὑπὸ ἔρπετων, ἢ ἄλλων εἰδῶν.

Εὐχή ἐπὶ σπόρου.

Εὐχή εἰς τὸ εὐλογῆσαι δίκτυα.

Εὐχή εἰς τὸ κατασκευάσαι ἡλοῖον.

Εὐχή ἐπὶ μέλλοντος πλεεῖν.

Εὐχή τῶν ἁγίων ἐπὶ τὰ παῖδων, εἰς ἀσθενῆ καὶ μὴ ὑπνοῦντα.

Εὐχαὶ ἐπὶ ἁλάτῃ.

Ὁκολουθία εἰς ὑιοθεσίαν.

Ὁκολουθία εἰς ἀδελφοποιαν πνευματικῆν.

Τοῦ χρυσοστόμου λόγου παραινετικὸς τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης πεμπτη.

Τοῦ χρυσοστόμου λόγου παραινετικὸς τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης κυριακῆ τοῦ Πάσχα-

Εὐχή εἰς τὸ εὐλογῆσαι τυρον καὶ ὠσ.

Εὐχή ἐπὶ οἰκίας περιεργασμένης ὑπὸ κακῶν.

Ὁκολουθία εἰς κάμινον.

Εὐχή ὅταν ἀπέρχεται παιδίον μανθάνειν τὰ ἱερά γραμματεῖα.

Ὁκολουθία εἰς παῖδας κακοσκόπου.-

Ἀκολουθία εἰς παράκλησιν ἀσθενῶν, χειμαζομένων ὑπὸ πνευμάτων ὀκνηθῶν καὶ ἐπηρεάζοντων

Ἀκολουθία εἰς ψυχοφάρμακον.

Εὐχαὶ εἰς τὸ εὐλογῆσαι ποιμένα.

Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγασμοῦ.

Ἀκολουθία τοῦ ἁγασμοῦ Θεοφανείων.

Ἀκολουθία τοῦ Θεοῦ καὶ ἑεροῦ νηπιῆρος.

Ἀκολουθία τῆς Ἁγίας Πεντηκοστῆς.

Ἀκολουθία εἰς διαφόρους λιταῖς καὶ ἀγρυπνίας παρακλήσεως.

Ἀκολουθία εἰς ἀνομβρίαν καὶ αὐχμὸν.

Ἀκολουθία εἰς φόβον σεισμοῦ.

Ἀκολουθία εἰς λοιμικὴν νόσον.

Εὐχὴ ἐπὶ ἀπειλῇ βροτῶν καὶ ἀστραπῶν.

Εὐχὴ ἐπὶ δυσκρασίαις ἀνέμων καὶ κλύδωνα θαλάσσης.

Εὐχὴ παρακλητικὴ ἐπὶ πάσῃ λιτῇ.

Ἀκολουθία εἰς ἐπέλευσιν βαρβάρων καὶ ἐπιδρομῶν ἐθνῶν.

Ἀκολουθία ἐπὶ προσδοκίᾳ πολέμου.

Εὐχὴ ἐπὶ συμφορᾷ λαοῦ.

Εὐχὴ ὑπὲρ τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ.

Εὐχὴ εἰς βασιλέα καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ.

Εὐχὴ εἰς τὴν ὑψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ.

Εὐχὴ εἰς ἐγκαίνια ναοῦ.

Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐλαίου ψαλλομένη ὑπὸ ἑπτά ἡερέων συναχθέντων ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν οἴκῳ ἡγῶν τὸ εὐχέλαιον.

Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐλαίου, ψαλλομένη εἰς κοιμηθέντας ὑπὸ ἑπτά ἡερέων.

Ἀκολουθία τῆς παρακλήσεως.

Κανὼν παρακλητικός ἐν ἐξομολογήσει ἁμαρτωλοῦ.

Ἀκολουθία εἰς ἡερέα ἐνυπνιασθέντα.

Εὐχὴ ἐπὶ ἐχθρῶν εἰρηνεύουσης.

Εὐαγγέλια ἐμβόλια ἀναστασιμῶν καὶ ἑνδεκα.

Τὰ ἀποστολοεὐαγγέλια τῆς ὅλης ἐβδομαῖδος.

Ἀποστολοεὐαγγέλια εἰς τὸν Ἅγιον Δημήτριον καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς μεγάλους μάρτυρας.

Ἀποστολοεὐαγγέλια τῶν ἁγίων ἀσκητῶν.

Ἀποστολοεὐαγγέλια τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου καὶ ἑτέρων ἡεραρχῶν.

Ἀποστολοεὐαγγέλια τῆς ἁγ. μεγαλομάρτυρος Βαρβάρης καὶ ἑτέρων ἡγιασμένων μαρτύρων.

Ἀποστολοεὐαγγέλια τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σαββάθιο ὁμοίως εἰς τὸν μεγ. Νικόλαον καὶ εἰς τὸν μεγ. Ἀντώνιον, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς μεγάλους ὁσίου.

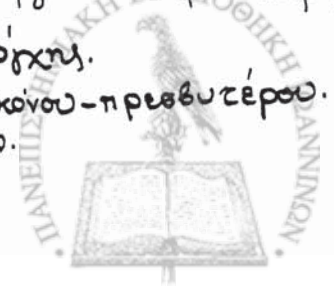
Ἀποστολοεὐαγγέλια τοῦ ἁγίου ἐνδοξοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου.

Ἀποστολοεὐαγγέλια εἰς προφήτας καὶ εἰς ἀσθενούντας.

Τάξις ὅταν σταυροὶ σφαιρῶς πάθος νοσήματός μετὰ τῆς ἁγίας λόγχης.

Τάξις γινομένη ἐπὶ χειροτονίᾳ ἀγνώστου - ὑποδιακόνου - διακόνου - πρεσβυτέρου.

Τάξις γινομένη εἰς τὸ φορέσαι τινὰ ράσση μόνον καμικαύχισον.

Τάξις τοῦ μικροῦ σχήματος ἢ τοῦ μικροῦ.
Τάξις τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ μεγάλου σχήματος.
Ἀκολουθία τοῦ ἐξοδιαστικοῦ τῶν μοναχῶν.
Τάξις γινόμετη ἐπὶ τελευτήσαντα ἱερέα.
Ἀκολουθία νεκρώσιμος εἰς κοιμηθῆσαι γυναικῶν.
Ἀκολουθία νεκρώσιμος εἰς νήπια τελευτήσαντα.

Τὸ ἐυχολόγιον τοῦτο εἰρηγράφεται ἐν τῷ βιβλίῳ I, σ. 272. Ἐν ἀρχῇ ἀνατίθεται
ἐν τῇ βίβλῳ Μοναχοῦ βασιλ. βιβλιοθήκη. Τὸ ὄνομα ἀγνωστον. ἀλλ' ἐν ταύτῃ
ἐκδόσει ἡ ὠληρησιέρα εἰρηλήθον αἰ μετὰ ταῦτα (βλ. Meyer σ. 152-6).

Πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς

Ἰκετά την ἐσχάτως γενομένην ἔκδοσιν τῶν τῆ καθ' ἡμᾶς ἀγίας τοῦ χριστοῦ ἔκκλησιας ἀναγκαιωτέρων ἱερῶν βιβλίων, πρό πάντων δέ τῶν Μηναιῶν, ἧ ἑξακρίβωσις ἐφίλοπονηθη παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Διδασκάλου Βαρθολομαίου Κοστανουμουσιανοῦ, (*) μόνον σχεδόν ἐν τῶν ἱερῶν ἐκείνων τευχῶν ἢ τοῦ εὐχολογίου ἐξέλειπεν ἀνατύπωσις. - Καί ἦν μὲν εὐκταῖον καὶ ὄντως ἐπωφελέες, μετὰ παρέλευσιν μάλιστα δώδεκα περίπου ἐτῶν, τύποις ἐμδοθῆναι καὶ τοῦτο πᾶσι πατροπαράδοτον κειμήλιον τῶν θείων τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν εἰσαποδότης ἔκκλησιας τελετῶν, καὶ ἀχώριστον τῶν ἱερῶν συνέκδημον. Καί τὸ μὲν τῆς βιβλίου δυσεῦρετον γόντες οἱ διευθυνταί τοῦ ἐπ' ἐνόματι τοῦ ἀγίου Γεωργίου ἀρτισουστάτου ἐπιτοῦθα Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου, βουλόμενοι δέ ἐμδοσιν αὐτῆς παρασκευάσαι, οὐ μόνον χαρακτηρῶν μεγέθει καὶ ποιότητι τῶν ἄλλων ἀποσῶν ὑπερέχουσεν, ἀλλὰ (τό κρείριστον) ὅση δύναμις, διορθωμένη, προέτρεψάν με εἰς τὴν περί τὴν τύπωσιν ἐπιστάσιν. - Καί δὴ καὶ τὴν πρόσκλησιν ἀπεδέξαμην. Ἄλλ' ἔστι πρό πολλοῦ τοῖς πᾶσι δῆλον καὶ φανερόν, ὅτι εἰς τὰς ἑκάσθεν καὶ ἐφεξῆς κατατυπωμένα ἱερά τῆς ἔκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἀκρολουθίας βιβλία εἰσερρύψαν κατ' ἀγνοίαν, ἢ παραδρομῆν, ἔστι δ' ὅπου κατὰ γῶμην αὐθάδη καὶ τολμηρὰν ἀμαθεστάτων διορθωτῶν, παχυλά καὶ περίτρανα σφάλματα: ἐξ ἧν πολλοῦ καὶ τὸ ἀκραιφνές καὶ γήσιον τοῦ θεοπεσίου κειμένου, καὶ τὸ περί τὸν λόγον εὐφραδές ἐκείνο καὶ εὐφροδον

*) Ἦν Μηναιῶν ταύτων δευτέρα ἔκδοσις ἀνεφάνη, ἐπιστάσιν ἡμέρας τῶ 1852 ἐν τοῦ ἐνετήσι τυπογραφείου τοῦ ἀγίου Γεωργίου ἤτις καὶ βεβαίως ἀπέβη πολλῶ ἀκριβεστέρα καὶ πληρεστερα τῆς πρώτης, ἕνεκα τῶν πολλῶν ἐπιδιορθώσεων καὶ προσθηκῶν, ἧς ὀρθοῦς Βαρθολομαῖος ἀπέστειλεν ἡμῖν ἐν τοῦ ἀγίου ὄρου, ὡς δῆλον ἐν τῆς ἐν τῶ πρόλογῳ προσθεῖσης ἐπιστάσιν τῶν Πανοσιωτάτων καὶ Σεβασμιωτάτων ἐπιτροπῶν τῆς Ἱερῆς Μονῆς τοῦ Κοστανουμουσίου

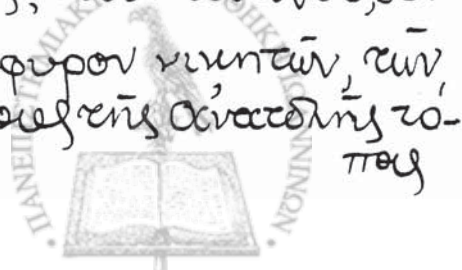

των θεοπνεύστων Ἀσμάτων ἐν οὐκ ὀλίγοις ἠλλοίωται καὶ καὶ ποσφαμιόρ-
 φεται. ~ Ὅθεν, γνωρίσας καὶ γὰρ τὴν καὶ τοῦ Μεγάλου Εὐχολογίου πολλαχῶ
 παρεισπεσῦσαν τοιαύτην ἀλλοίωσιν καὶ διασφθοράν, πρόσθε καὶ διὰ
 τοῦτο διευκρίναται τῶν Ἱερέων δυσφορίαν, ἐπορισάμητιν, πρὶν ἢ ἀφασθεῖ
 τοῦ ἔργου, καὶ παλαιότερα ἐκείνου ἐκδόσει. ὥστε, διὰ τῆς πρὸς ταύ-
 τας ἐπιμελοῦς παραβολῆς τῶν ἐμπεριεχομένων, διακρίναι τὴν ἀλήθειαν,
 καὶ ντεῦθεν ἐπανορθῶσαι, ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῖν, τὰ προφανέστερα σφάλμα-
 τα. ~

Πρώτιστον δὲ παντός ἄλλου, λέγομεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν ἐνετίησι κατὰ
 καιροὺς γενομένων ἐκδόσεων τοῦ εὐχολογίου. ~ Ἐτυπώθη (τὸ πρῶτον,
 ὡς οἶμαι) κατὰ τὸ 1526. ~ Ἰστέρον δὲ ἐξέδοθη τῷ 1544 καὶ 1545, ἴσως
 ὑπὸ Ἀνδρέου τοῦ Κουνάδου, τὴν Πατρίδα Πελοποννησίου. οὕτως δὲ
 πάνη καὶ τύποι πλείστα ἐξεδόθησαν ἐκκλησιαστικὰ τε καὶ ἄλ-
 λα, ἐξ ἧν καὶ τὸ σπανιώτατον Ὑπικόν (1544). Τῷ δὲ 1550, 1553, 1558
 καὶ 1560 ἐξέδωκε χριστοφόρος ὁ Ζανέττης. καὶ τῷ 1566 Ἀνδρέας
 Ίουλιανός. ~ Ἄνευθύτως δὲ πολλὰκις ἀνετυπώθη, οἷον τῷ 1570, 1571,
 1580, 1600, 1602, 1616. ~ Ὡσαύτως ἐξεδόθη τῷ 1619 ὑπὸ Ἀντωνίου τοῦ
 Πινέλλου, διορθῶσαι Νικηφόρου Ἱερομονάχου τοῦ Πισοχαλέου. ~ Ἄλλὰ
 καὶ τῷ 1622, ἐπιστατήσαντος Θεοφυλάκτου Ἱερομονάχου τοῦ Τσαρφα-
 ναίου, παρ' οὗ καὶ τινες εὐχαί προσετέθησαν, ὡς αὐτὰς οὕτως μαρτυ-
 ρεῖ. ~ Τῷ δὲ 1625, 1638, καὶ 1642 ὑπὸ τε Ἀντωνίου καὶ Ἰωάννου Πέτρο
 τῶν Πινέλλων καὶ τέλος τῷ 1720. ~ Ἐν δὲ τῶν ἡμετέραν Ὑπογράφων,
 ὁ ἀειμνηστὸς Νικόλαος ὁ Γλυκίης ἐξέδωκε τῷ 1691, διορθῶσαι Ἰωάν-
 νου Ἱεροδωκεῖνου Ἀβραμίδου, τοῦ Κρητός. καὶ ἐξῆς πολλάκις. ~
 Νικόλαος δὲ ὁ Σάρας τῷ 1740 ἀνετύπωσε, διορθῆν^(sic) ὑπὸ Ἀλεξάνδρου
 Καγμακαρίου. ~ Τῷ δὲ 1777 καὶ 1811 ἐκδοθέν εὐρομεν ὑπὸ Δημη-
 τρίου καὶ Πάνου Θεοδοσίου. ἢ ἡ πρώτη καὶ παλαιῶν τῶν εἰρημένων
 ἢ καλλιῶσι. ~

Ἐξέδωκε τέλος, τῷ 1839, καὶ φραγκῖσκος ὁ ἀνδρέωλας, δευτεροῦ
 τοῦ φιλογενοῦς Γεωργίου τοῦ Διομαντίδου. - Ἄλλα καὶ τῷ 1799
 ἐξεδόθη εἰς 8^{ον} μέρος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ ἀσίδιμου Δι-
 δασκαλοῦ Νικηδῆμου τοῦ Ἀγιορείτου τῷ δὲ 1803 ἀνετυπώθη
 ἐν τῷ ἐκείσε τοῦ Πατριαρχείου ὑπογραφείῳ. - Παραλείπομεν
 τὴν ἐν Παρισίοις τῷ 1645 γενομένην ἑλληνολατινιστὴν ἐκδόσιν,
 περὶ ἧς οὐκ ἔστιν εἰπεῖν· μάλλον δὲ τούτο προστίθεμεν ὅτι τὸ εὐχ-
 λόγηον ρωσιστὴν μετέφρασεν ὁ ἀσίδιμος Πέτρος ὁ Μορίλας,
 Μητροπολίτης Κιουβίας καὶ ἔξαρχος τοῦ οἰκουμένου τοῦ
 Ὁρόντου, καὶ ἐτύπωσεν ἐν τῇ τῆς Κιουβίας ἰστοῖ τῷ 1646. -
 Τούτων οὖν τῶν ἐκδόσεων καὶ ἀρίστες πρό οφθαλμῶν ἔχοντες,
 ἠρξάμεθα τῆς διορθώσεως· καὶ τινες μὲν λέξεων τὸ ἐπιφα-
 λές καὶ ἠλλοιωμένον ἐθεραπεύσαμεν, τινῶν δὲ καὶ τὴν ἀ-
 λοτελή ἔλλειψιν ἀνεπληρώσαμεν. - Πλήν καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα
 εἰσέτι ἔμενον, ἔνθα μὲν τὴν σύνταξιν διαφθείρονται, ἔνθα
 δὲ καὶ τὴν ἔννοιαν, καὶ πολλὰ δὲ καὶ τῶν Κοινῶν τὴν με-
 λωδίαν παρατρέπονται· καθότι αἰτῶν ἐκκλησιαστικῶν μά-
 λιστα βιβλίων ἐκδόσεις, καίτοι ἐν τῶν παλαιότεραν, ἐμπορί-
 ας χάριν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γινόμεναι, ἐπομένως δὲ συχεχῶς
 τε καὶ ἀσυνεπῶς ἀνετυπώθησαν ταῦτα σφάλματα πάν-
 τῶς ἔχουσι πάσαι, καὶ καὶ αὐτὰ, σχεδὸν παραδρομῆς. -
 Ὅθεν, πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν τοιούτων, ἠναγκάσθημεν τὰ τε
 διεφθαρμένα παραβαλεῖν, καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληρῶ-
 σαι πρὸς τὰ ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου βιβλιοθήκῃ σωζόμενα
 χειρογραφοῦ τοῦ 16^{ου} καὶ 17^{ου} αἰῶνος περιέχοντα, πρὸς τοὺς ἄλλοις,
 καὶ καὶ νεκρασίμους ἀκολουθίας· ἐξαρέτως δὲ πρὸς ἐπίσημον
 τοῦ εὐχολογίου Κώδικα τοῦ 14^{ου} αἰῶνος, καὶ καὶ τὸν δὲ, σὺν
 ἑτέρου πολλοῖς τε καὶ πολυτίμοις, λάφυρον νικητῶν, τῶν
 εἰς τοὺς αἰδεσιμωτέρας καὶ ἀγνωτέρας τῆς ἀνατολῆς τό-
 πους

εὐχωρησάντων, ὅπου ἀκέραια ἐτηροῦντο καὶ ἀλάθητα τὰ ἱερά
τῆς Ὀρθόδοξου ἡμῶν Ἐκκλησίας τεύχη (*). —

Οὐ γάρ κεν κατὰ τὸ δοκοῦν ἔξουσίαν ἐσφραγισάμεθα τοῦ μετα-
πλαστῆναι, μᾶλλον δὲ νοθεύειν τοῦ κειμένου τὴν γνησιότητα (ἄπερ
οὐδὲν ἔστιν ἀθαδέστερον καὶ κατωγενεστότερον), ἀλλ' αὐτὰ βάσει
ἔσχουμεν καὶ ὁδηγόν, τὰ προῤῥηθέντα χειρόγραφα· ἐξ ἧν, μετὰ
λιπαρῶν καὶ εὐσεβῶν ἐπιμελείων ἡμῶν ἀντιθεσλόντων, καὶ τὰ
προφανέστατα τῶν ἀμαρτημάτων ἐπανορθωσάντων κατὰ τὴν
τῆς λέξεως, καὶ τῆς σύνταξεως καὶ τῶν ῥυθμῶν ἄλλοτε, καὶ τὰ
περὶ στίξεως καὶ ὀρθογραφίας, εἰς τὴν ἀρχαίαν καλλονὴν καὶ
ἀκέραιότητα τὸ κείμενον, ὡς ἐφικτόν, ἐπανήχθη. — Περὶ δὲ το-
πικῆς διατάξεως, ἢ καὶ ἀναγνωσμάτων οὐσιωδῶν, εἴπου εὐρέθησαν παραλλα-
γαί (τὰ γὰρ χειρόγραφα πρὸς τὰ ἐμδεδομένα πολλακις πολλαχοῦ διέ-
στηκε), ταύτας μόνον πρὸς τὴν ὡς τῆς σελίδος ὑπετάξαμεν, μηδὲν
ἐμματαχωρίσαι κολλησάντες. Τῶν δ' ἄλλων, ἐπεὶ τινὰ μὲν πλείω,
ἢ τῶν κετυπωμένων ἐνίσσε ἀπατεῶνται, τινὰ δὲ καὶ ἐλάττω, ἢ καὶ
διαφόρως ὁπωσοῦν ἔχοντα, παραλίπομεν τὴν ὑπόμνησιν, εἰδότες, ὅτι ἢ
τῶν ἱερῶν Βιβλίων διόρθωσις τε καὶ μεταῤῥυθμισίς, μᾶλλον δὲ τὸ τῶ-
σαύτην ἔλκην ἐμπεριυλείοντα εὐχολογίου, σὺχ' ἢ μέτερον, ἀλλὰ μόν-
ον τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἔργον. —

Ἐπί τούτοις δὲ, ἢ τοῦ Μεγάλου Ἀγιοσμοῦ ἀκριβοῦς ἐν τῷ Μηναίῳ,
πρὸς τὸ σύμφανεν, ἐτυπώθη· ὡσαύτως ἐν τῷ Πεντηκοσταρίῳ ἢ τῆς

(*) Τό, περὶ τοῦ ὀνόματος, χειρόγραφον εὐχολόγιον ἦν ποτε κτήμα τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ
Σηπλιαίῳ ἱεράς Μονῆς τῆς Ἁγίας Σηπλιότισσας, ὡς ἐν τῆς ἐν τῷ πρώτῳ φύλλῳ ση-
μειώσεως δῆλον. — Ἔστι δὲ εἰς χαρτὴν στήνεται δι' εἰς φύλλων 594· τὸ δὲ
σχῆμα εἰς ὄρθοσιν· κομψοῦς τε ἄμα καὶ εὐκριτῶς γεγραμμένον, φέρον δὲ καὶ
γράμμασιν ἐρυθροῦ καὶ ἐπιγραφάς καὶ τόπων. — Καὶ Πίνακας μὲν ἔχει ἐν ἑρ-
χῇ· ὑπερθεὶ δὲ τῆς πρώτης σελίδος τοῦ ὄρθου φύλλου, ὑστέρᾳ χειρὶ ἐπιγράφεται·
Ἱερμίου Ἱερομοναχοῦ τοῦ Κοιλοματιανοῦ. —

βιβλιοθηκῆς ἀκολουθία, καὶ ἐν τοῦ ὄρουλοῦ ὁ παρακλητικὸς τῆς Θεοτό-
του Κωνῆν. ~ Ἐν δὲ τῷ τέλει καὶ πῖνακα προσεθήκαμεν εὐμεθόδως πῶς
διαταχθέντα, ὅπως ἔχουσιν οἱ μεταχειριζόμενοι τὰ παρ' αὐτῶν ζητούμενα
ῥαδίως εὐρεῖν. ~

Ὅτω, τέλος, τῶν πολλῶν σφαλμάτων ἐκκαθαρθεῖσα, καὶ, τὸ κατὰ δύνα-
μιν, ἐξασκρινθεῖσα, ἡ παρῶσα Ἱερά Βίβλος ἀνατετύπεται· οὐ μόντοι
ἀκριβῆς τε κατὰ πάντα καὶ ἀνελλιπή, ἀλλ' οὖν ἀπασῶν τῶν προτέρων
ἐυδόσειν ἢ ἐπιμελεστέρα τε καὶ ὀρθότερα. ~

Ἐνετίσι, τῆς $\frac{α.}{13}$ Νομβρίως, αων'.

Ἰωάννης Βελούδης

εἰς γραμμάς, δι' οὗ οὗτος οὐ συγκωρεῖ τῷ Βαρθολομαίῳ καὶ ἄλλοις
 ἐπὶ τὰς ἐκ τοῦ εὐχολογίου διαφοροποιήσας, τὰ ἐπαγγελήματα εὐχῆς
 τὸ ἱερὸν χερμὴν τοῦδε τοῦ γραμματικῶς εἶναι διδακτικώτατον ἐ-
 ρῶν ἢ ἐπίφρασην καὶ χεῖρον αὐτῶν ὑπὸ ὄψιν κατὰ τὸ ἐξο-
 λημὸν ἐκδοῦσιν, ἔτι δὲ οὕτως:

Ἐπιλογισάσατε ἐν ἱερομοναχίᾳ κυρ Βαρθολομαίῳ Κουτλουμουσιανῷ, οἷοι Βεγα-
 τία διατροπία, τέκνον ἐν Κυρῇ (καὶ τὰ λοιπὰ ὡς οὕτως). - ἔλαβον ἐπιφρα-
 σὴν ὡς ἐπὶ τῶν εὐχῶν γραμμάσιν, σκοπειώμενα τῆς αἰτίας τοῦ παρελθόντος
 σεπτεμβρίου μηνός, καὶ εἶδον ὅτι ἔπρεπε τὴν ἐκκλησιαστικὴν δι-
 πιπυρώσεως ἀδελφίαν, ἵνα ἐδώσῃ εἰς τὴν ποίησιν τῆς ὑποφῶς ἀντεθεθείσης εὐ-
 χῆς, πρὸς ἐλευθέρην καὶ ἀνοποτήσιν χρῆσιν τῶν ὀρθοδόξων παρατηρη-
 τῶν ἐπιφρασῶν καὶ τοῦ συναποσταλῆν ἀντιγραφῶν τῶν αὐτῶν εὐχῶν. -
 Ὁ ἡγούμενος ἀξιότατος, ἀλλως καὶ θεοφιλής, ὡς πρὸς ψυχικὴν ἀφελίαν
 καὶ ἡθικὴν διαφθορὰν τῶν ὁμογενῶν ἀποτεινομένης, ὁμῶς ἀποτυχῶ-

ναι προφανῶς τὸ σκοπὸν καὶ ἀποσκοπεῖται εἰς πρόθεσιν, μᾶλλον ἢ ἐπι-
 λογιστέαν καὶ ἐπιπιδωκῆν, καὶ ἐπισφραγίσαν. καθὸς ἡ ἐκδοσὴ τοιαύτων
 εὐχῶν μετὰ διαφορὰ βιωτικὰ ἐπαγγελήματα διηρημένων, ὅχι μόνον
 κατασκευάζεται παράδειγμα μιμήσεως καὶ εἰς ἄλλους, ὥστε νὰ ἐπι-
 χειρισθῶσιν εἰς πολλὰ ἄλλα εὐχῶν ὀργανὰ ἐπαγγελήματα, ὡς καὶ εἰς τὴν
 ματαιοτεχνίαν, ἐξ ἧν πολλοὶ πορίζονται καὶ πρὸς τὸ ζῆν, ἀλλ' ἠμπορεῖ νὰ
 δώσῃ ἀφορμὴν διακρίσεως τοῦ γένους εἰς τὸς αἰσθητικὰς, ὅσοι εἶχαι ἐ-
 δικαί, καὶ νὰ προδείξῃ ψυχρότητα καὶ κατωφροσὴν εἰς τὰς τετα-
 γμένας ἐκκλησιαστικὰς ἐπιλοποιήσας καὶ μαυνομίας προσευχῆς, περιο-
 ρίζουσα ἐκείσιν εἰς ἀνάγνωσιν τῆς ἰδίας μόνον εὐχῆς τοῦ, καὶ τὸς ἀπο-
 σότερον, ὥστε καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων φιλόμοιοι ψυχρῶς διατεθε-
 μένοι εἰς τὰ ἀρχαιοπαράδοτα καὶ πολλοὺς ὡδίνοντες νωπερισμοῦ
 παρεντρέπονται ἔτι μᾶλλον, λαμβάνοντες τὸ ἐνδόσιμον τῆς ἐκκλη-
 σιαστικῆς ἐπιπυρώσεως τῶν εὐχῶν αὐτῶν. - Ἐπεὶ δὲ ἡ κοινὴ μίμη-
 σὴ τοῦ χριστοῦ ἐκκλησία προσέχει ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὸ νὰ δια-
 τηρῇ τὰ πνευματικὰ τέμνα τῆς συνδεδεμένας, καὶ εἰς μίαν ὁλομέλει-
 αν συμφορημένην, καὶ καθ' ὅσον μάλιστα βλέπει καὶ τοὺς ὑπενω-
 τίσως πανταχόθεν θηρῶντας τὴν ἀποπλάτησιν αὐτῶν, πᾶς δύναται ἡ ἰδία
 νὰ δώσῃ ἀφορμὴν διακρίσεως, ὥστε ὁ ποιμὴν νὰ ἔχῃ τὸν γεωργὸν διαφο-
 ρον ἑαυτοῦ, καὶ ὁ γεωργὸς τὸν κτηνίατρον, ὑποτιθεμένην ἵνα ἄλλως
 φροσεύχεται ὁ εἷς, καὶ ἄλλως ὁ ἕτερος, ἄλλως ὁ ἀρχὼν καὶ ἄλλως ὁ ἀρχο-
 μένος. Ἡ ἐκκλησία ἐκτός τοῦ ὅτι ποτὲ δὲν ἔδωκεν ἄδελφον εἰς τοὺς με-
 ρικῶν εὐχολογῶν νὰ ἐκδίδωσι καὶ εὐχὰς τῶν, ταῦτον εἶπεν καὶ ταπεινά-
 γων εἰς τὴν κοινότητα τῶν πιστῶν, ἀποδεχομένη μόνον ἐκείνας, ἃς
 ἔκπαιλοι παρέλαβε παρὰ τῶν θεοφόρων πατέρων, στοχάζεται πρὸς ταῦτα
 ὅλα τὰ τέμνα τῆς ὁμοια εἰς τὸ εἶδος τῆς προσευχῆς, ὥστε τὴν πρὸς θε-
 ῶν εὐχῶν ἐνός βασιλέως, καὶ ἐνός ἀγίου ἀνδρὸς ἔχει τὸ δικαίωμα, ἀλλ'
 ἀδελφῶν, καὶ τὴν ἀναγνώσιν καὶ ὁ βάνουσιν, καὶ ὁ συμπανεύχῃ καὶ
 ὁ ἀμαρτωλὸς «ἡμεῖς δὲ ἀδελφοὶ ἔστε πάντες», εἶπεν ὁ κύριος καὶ ἡ ἀφ-
 φύσεως τῆς θρησκείας, ἥτις δὲν διαστέλλει οὐδὲν τέμνον πνευματικόν,
 ἐπίσης ὅλοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἀναφέρουσι καὶ δεήσονται
 εἰς τὸν κύριον, ὅσοις ἐνετείλατο νὰ μὴ προσάηχται μερικώτερον ὁ

ὁ παθεῖ, ὡς περ βούλεται, ἀλλὰ γενικῶς εἶπεν « αἰτεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν » (δηλαδὴ τὰ ἐπιχειρήματα ἀγαθὰ); ὡ πολὺ μῶς παρέδωκε νὰ ζητῶμεν τὸν ἐπιουσιῶν ἄρτον· δὲν διώρισεν, ὥστε ὁ γεωργὸς νὰ ζητῇ τὰ τοῦ γεωργίου του, ὁ ἔμπορος τὰ τοῦ ἐμπορίου του, καὶ ὁ τροπεζίτης καὶ ὁ οἰνοκάπηλος τὰ οἰκίαια διὰ τὸ τοῦ καὶ ἡ ἐπικλησία οὐδέποτε ἐνέπρωε τὰς τοιαύτας εὐχάς, καὶ ἂν, ἀγγραφῆς, ἢ ἐνδοσῆ αὐτῆ ἐμελλε νὰ λάβῃ μερικὴν τινα ἐπικύρωσιν ἀρχιερέων, τούτο δὲν συνιστᾷ ἐπιχειρήματα, καὶ εἶναι ἀμφίβολον ἂν ἐκείνη συνήθειαν κατὰ βάθος τὰ ἐπιτηρῶμενα, ἢ ἔθεντο πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ πᾶμα τῆς καθόλου ἐπικλησίας. Δι' αὐτοῦ τούτου ἄλλοις λόγοις δὲν ὑποχωρεῖται ἢ ἐπικλησιαστικῆ ἢ ἡμῶν ἐπικύρωσις εἰς τὰς εὐχάς ταύτας, ἢ ἡ ἀδεια παρέχεται τῆς εὐ τῆς ἐνδοσῆ αὐτῶν· ὅτε δὴ πρὸς μὲν τῆς ἐπικλησίας ἔχοντες οὐκ ἀνδραγαθῶς προξενησομένης ἀναμφιβόλως, εἰς δὲ τῆς μὴ κοινότητος, ἀλλ' ἢ σαλευομένης, ἢ ἀδιαφοροῦντας ἐμποιήσῃ τὴν τελείαν αὐτῶν πῶσιν καὶ δικαιολογίαν εἰς τὴν ἐπάρατον ἀδιαφορίαν των, καὶ ἐπομένως θράσους καὶ πρόσδον τῶν ὑπεναστικῶν. ὅτῳ πληροφοροῦμενος καὶ ἡσυχολογίᾳ σου νὰ παραιτηθῆς τοῦ σκοποῦ τῆς ἐνδοσῆ αὐτῶν εὐχῶν αὐτῶν, συμφρονῶν τῆς ἐπικλησίας, ἢ τῆς αὐτῆς γῆσιον· διὰ τὴν ματαιωθῶσι δὲ διόλου οἱ πρὸς τὴν σύνθεσιν αὐτῶν καταβληθέντες κόποι σου, δύνασαι νὰ τὰς μεταποιήσῃς εἰς μάλα εἰς λογύδρια παραινέτικα καὶ διδασκτικὰ πρὸς τὰ διάφορα ἀπαγγέλματα, τιθέμενος ὡς ἐπιπρώσεις τῶν λεγομένων καὶ φερομένων γραφικῶν μαρτυριῶν. ἔλαβόμεν κατὰ προσταλέντα τρία ὠρολόγια εἰς τῶν νεοτυπωθέντων, καὶ ἐπευχίθημεν τῆς τε οἰσιολογίᾳ σου, διὰ τὰς ὑπόπαι καὶ τῆς προσενεμόντι αὐτὰ τυπογράφῳ. - ἔχομεν ἀπορίαν πόθεν λαμβάνωνται οἱ αἰσῶθι, καὶ ἐν Βιέννῃ καὶ Τεργεστῇ ὁμογενῶς τὸ εἶδος Μύρα, οὐ οὐ χρίονται τὰ βαπτιζόμενα βρέφη των, κατὰ τὴν προ χρόνῳ δὲν εἶδομεν νὰ ζητήσωσιν εἰτεῦθεν, καὶ διὰ τούτο θέλομεν νὰ μᾶς πληροφορήσῃς. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσούτων πρὸς ἀληθοφάνειαν ἢ δὲ τοῦ θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἀσπαστὸν ἄλλοις εἰς μετὰ τῆς οἰσιολογίᾳ σου. - ἀσπαστὸν Ἀπρίλιος

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν Χριστῷ εὐχετῆς.

¹ Κανον. Ασιατ. Κηλοκίς 1887, τόμ. Β', σ. 190-92

